אם נתקלתם בבעיות תצוגה לחצו כאן לצפייה בדפדפן

הכתיב העברי בין עילגות לשמרנות

רונית גדיש, המזכירה המדעית של האקדמיה ללשון העברית, מגיבה על ביקורת הנשמעת מעת לעת על כללי הכתיב המלא כפי שנקבעו לפני כשנתיים: "מתברר שיש הקושרים בין הסדרת השימוש באימות הקריאה ובין עילגות. נראה שהעילגות מתערבבת בתפיסתם עם כל מה שחורג מן ההרגלים שרכשו. אם אני רגילה לכתיב מסוים, כל מי שיכתוב אחרת יהיה עילג בעיניי – אין כאן אלא שמרנות גרידא."

לקריאת התגובה המלאה

מי צריך את כללי הכתיב? אתם מוזמנים להירשם להרצאה של רונית גדיש בשיתוף ארגון WIZE.

הזמנה לכנס: ולשונו תדבר משפט

האקדמיה ללשון העברית ואוניברסיטת בר־אילן מזמינות את הציבור לכינוס בנושא לשון ומשפט ביום שני ט' באלול (9 בספטמבר).

מושבי הכנס: לשון המשפט – פרשנות והלכה | מדברי המשפטנים | לשון המשפט – לשונות אחרות | לשון המשפט בישראל | רעיונות לעתיד.

הכניסה ללא תשלום – מספר המקומות מוגבל.

לפרטים נוספים ולתוכנית המלאה של הכנס

רפיון בגדכפ"ת אחרי שוא נח

כלל ידוע בדקדוק העברי הוא שאחרי שוא נח בגדכפ"ת דגושות בדגש קל, למשל מִדְבָּר, מִהְפֵּכָה, מֶרְכָּז, כֶּלֶב, מִשְׁפָּחָה, נִשְׁבָּר. מדוע אפוא במילים רבות כגון מַרְבֵּד, צַרְכָּן, מַלְכוֹת, יַדְכָּם, בגדכפ"ת באות רפות אחרי שוא נח?

מתברר שהכלל הידוע אינו גורף. תשובה חדשה באתר סוקרת את המקרים שבהם אין דגש קל אחרי שוא נח.

לפירוט הדברים

מילה להכיר – הלחית

הפועל הלחית ושם הפעולה הלחתה משמשים בקרב בעלי כלבים וווטרינרים לציון קירור הגוף של הכלב (ובעלי חיים אחרים) על ידי הגברת קצב הנשימה, פתיחת הפה והוצאת הלשון.

הפועל מופיע בשני מקומות בספרות חז"ל ובשניהם באותו הקשר מדרשי: "והיה החמור מהלך והכלב מלחית" – כוונת משפט זה לומר שהחמור נשא את המשא (הכבד) ללא קושי, ואילו הכלב התנשם בכבדות אף על פי שמשאו היה קל בהרבה.

להרחבה בתשובה חדשה באתר

מאוצרות הארכיון – מכתבו של סירובניק

בארכיון שלנו שמור מכתב של המתרגם הנודע דב (בוריס) צִפּוּבּוּב, ולימים חבר כבוד של האקדמיה ללשון העברית – אל אדם בשם אליעזר לוברסקי בעת שהיו שניהם מסורבי עלייה בברית המועצות. המכתב נכתב בעברית בערך בשנת 1970. גם המוען וגם הנמען למדו עברית בכוחות עצמם במחתרת.

מן המכתב עולה הכמיהה העזה להגיע למחוז החפץ, כלומר למדינת ישראל. אפשר להתרשם מן הסגנון העברי המשלב ניבים עבריים ולשון יום יומית.

לצפייה במסמך במדור מאוצרות הארכיון

שמות ומשמעויות – טל וחברות

הטל חשוב מאוד לגדילת צמחים, בפרט צמחי מאכל וצמחי מרעה. לא פלא אפוא שהיוצרות הטל נקשרה בדתות שונות וכמובן ביהדות בחסדי הכוחות העליונים.

כבל הנראה השימוש בשם הפרטי טל החל במחצית השנייה של המאה העשרים. הוא היה נפוץ בייחוד משנות השבעים עד שנות התשעים, והוא ניתן לילדים משני המינים.

שמות פרטיים נוספים מכילים אף הם את הרכיב טַל: אֲביטל וחֲמוטל מוכרות מן המקרא, ובעברית בת ימינו הצטרפו אליהן מִיטל, רִיטל, אוֹרְטל, טלאור, ליטל ועמיטל.

על המשמעויות היפות של השם טל

שאלה בעברית

תמיכה באקדמיה

עקבו אחרינו

להתראות באיגרת הבאה!

להסרה מרשימת התפוצה לחצו כאן | ניהול הרשמות | תמיכה באקדמיה
האקדמיה ללשון העברית, קריית האונברסיטה, גבעת רם, ת"ד 90004, ירושלים 9190401